

MỘT NĂM VỚI NHIỀU SỰ KIỆN NỔI BẬT TẠI SỞ GIAO DỊCH CHỨNG KHOÁN TP.HCM

TS. TRẦN ĐẮC SINH
TGD. SỞ GDCK TP.HCM

Thị trường chứng khoán VN trong năm 2009 đã có dấu hiệu hồi phục, tuy không mạnh mẽ nhưng khá vững chắc, do cộng hưởng từ những tín hiệu khởi sắc của nền kinh tế trong nước và thế giới, từ những biện pháp hỗ trợ tích cực của Chính phủ, và từ sự khôi phục lòng tin vào thị trường của các nhà đầu tư trong bối cảnh thách thức của cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu. Những diễn biến trên thị trường đã được phản ánh một cách toàn diện và sâu sắc nhất qua các hoạt động giao dịch trên Sở Giao dịch Chứng khoán TP.HCM (SGDCK TP.HCM), thị trường giao dịch tập trung lớn nhất của cả nước. Đặc biệt, những hoạt động chủ động và tích cực của SGDCK TP.HCM cũng đã góp phần quan trọng trong việc thay đổi diện mạo thị trường và mang lại những thành công trong năm 2009 của thị trường chứng khoán VN.

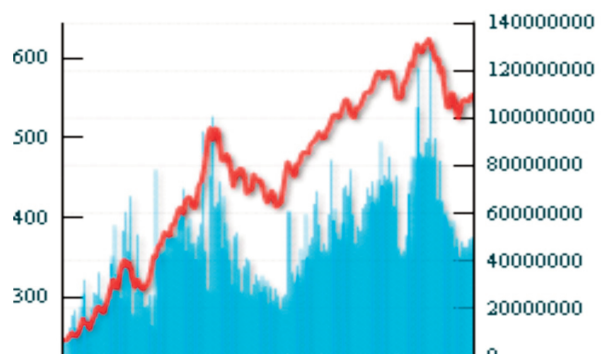
1. Sự bật dậy của chỉ số VN Index

Vẫn còn chịu tác động bởi cuộc khủng hoảng tài chính toàn cầu và diễn biến kinh tế trong nước không thuận lợi, quý I của năm 2009, thị trường chứng khoán VN vẫn chưa có sự khởi sắc đáng kể. Chỉ số VN Index luôn có những đợt điều chỉnh giảm, khởi đầu ở mức 313,34 điểm vào phiên giao dịch đầu tiên trong năm và giảm đến mức thấp nhất là 235,5 điểm vào phiên giao dịch ngày 24/02/2009.

Tuy nhiên, từ tháng 4 trở đi, chỉ số VN Index có xu hướng tăng mạnh. Tín hiệu tốt lên của nền

kinh tế Mỹ và thế giới cùng với sự phục hồi và tăng trưởng trở lại của thị trường chứng khoán nước ngoài và xu hướng ổn định các yếu tố cơ bản của nền kinh tế vĩ mô trong nước đã góp phần thay đổi cục diện của thị trường chứng khoán VN trong thời gian này. Đặc biệt trong tháng 6, thị trường chứng kiến sự phục hồi nhanh chóng của chỉ số VN Index với các phiên tăng điểm cao và liên tục, vượt qua ngưỡng 500 điểm, xác lập mức cao mới trong 6 tháng đầu năm 2009 với 512,46 điểm, tăng hơn 270 điểm so với mức đáy vào tháng 2. Cũng trong tháng 6 này, một kỷ lục mới được ghi nhận trong phiên giao dịch ngày 10/6 với khối lượng giao dịch trên 100 triệu chứng khoán đạt giá trị gần 3.500 tỷ đồng. Những phiên giao dịch có giá trị trên 2.000 tỷ đồng trong giai đoạn này cũng khá phổ biến.

Biến động của chỉ số VN Index trong năm 2009

Nguồn: SGDCK TP.HCM

Không dừng lại ở mức tăng như thế, chỉ số VN Index qua quý III/2009, sau những đợt điều chỉnh nhẹ, đã tiếp tục chinh phục những đỉnh cao mới. Trong phiên giao dịch ngày 22/10/2009, chỉ số VN Index đã đạt mức cao nhất 624,1 điểm, tăng trên 165% so với mức đáy hồi tháng 2. Khối lượng giao dịch và giá trị giao dịch cũng liên tục xác lập những kỷ lục mới trong hai phiên giao dịch ngày 15/10 và 23/10 với lần lượt 107 triệu và 137 triệu chứng khoán được mua bán với giá trị đạt trên 5.600 và 6.452 tỷ đồng. Những con số kỷ lục này cho thấy niềm tin và sự kỳ vọng của nhà đầu tư vào sự phục hồi của thị trường chứng khoán đã dần được củng cố.

2. SGDCK TP.HCM chính thức triển khai giao dịch trực tuyến

Năm 2009 là năm thứ hai SGDCK TP.HCM hoạt động đầy đủ với chức năng của một Sở giao dịch theo mô hình doanh nghiệp. Việc thay đổi mô hình hoạt động này đã giúp SGDCK TP.HCM chủ động hơn trong việc đầu tư hạ tầng công nghệ thông tin - yếu tố được xác định là nền móng, bệ phóng để thị trường chứng khoán phát triển lên tầm cao mới. Kết quả của sự chủ động ấy là vào ngày 12/01/2009, phương thức giao dịch trực tuyến hiện đại đã được triển khai thành công tại SGDCK TP.HCM. Có thể xem đây là một điểm son trong chặng đường 9 năm hình thành và phát triển của SGDCK TP.HCM nói riêng và thị trường chứng khoán VN nói chung. Giao dịch trực tuyến đánh dấu sự thay đổi căn bản về phương thức giao dịch trên thị trường, nâng cao hiệu suất nhập lệnh và thực hiện lệnh, giải quyết triệt để bài toán thắt nút cổ chai về lệnh giao dịch, đồng thời từng bước thu hẹp khoảng cách về công nghệ so với các SGDCK trong khu vực và trên thế giới. Tốc độ gửi lệnh đạt 50-70 lệnh/giây, nhanh gấp nhiều lần so với nhập lệnh thủ công trước đây (5-7 giây/lệnh). Công suất hệ thống cũng được nâng lên để có thể xử lý 900.000 lệnh/ngày và 600.000 lệnh khớp/ngày; từ đó, đáp ứng tốt nhất nhu cầu giao dịch hiện nay của nhà đầu tư. Số lệnh nhiều nhất kể từ khi triển khai giao dịch trực tuyến đã lên đến con số ấn tượng 144.339 lệnh/phiên so với mức cao nhất trước khi triển khai chỉ đạt 54.106 lệnh/phiên. Phương thức giao dịch hiện đại cũng góp phần làm giảm đáng kể các vi phạm liên quan đến việc xử lý lệnh của các công ty chứng khoán thành viên so với thời gian trước đây, cụ thể trong 10 tháng đầu năm 2009, SGDCK TP.HCM đã xử

lý 68 trường hợp vi phạm hủy lệnh cùng đợt khớp lệnh định kỳ, giảm đáng kể so với cùng kỳ năm 2008 (160 trường hợp).

Các cải tiến công nghệ tại SGDCK TP.HCM được thực hiện thành công đến ngày hôm nay cũng nhờ vào sự triển khai đồng bộ với các công ty chứng khoán thành viên. Không ngừng tăng lên về số lượng, tính đến ngày 04/11/2009, đã có 97 công ty chứng khoán là thành viên của SGDCK TP.HCM, với tổng số vốn điều lệ hơn 21.910 tỷ đồng. Dự kiến đến hết tháng 12/2009, sẽ có thêm 3 CTCK đăng ký trở thành thành viên của SGDCK TP.HCM. Như vậy, số lượng thành viên trong năm 2009 ước tính tăng 14 công ty so với năm 2008. Trong số các thành viên này, có 92 công ty tham gia giao dịch trực tuyến, 4 công ty đang trong quá trình chuẩn bị để triển khai. Dự kiến đến cuối năm 2009, tất cả công ty chứng khoán thành viên của SGDCK TP.HCM sẽ tham gia giao dịch trực tuyến.

3. Quy mô giao dịch ngày càng được mở rộng

Tính đến ngày 19/11/2009, SGDCK TP.HCM đã tổ chức thành công 221 phiên giao dịch với tổng khối lượng giao dịch đạt 9,68 tỷ chứng khoán, tương ứng với giá trị 375.277 tỷ đồng, gấp khoảng 3 lần khối lượng và 2,8 lần giá trị giao dịch năm 2008. Giao dịch cổ phiếu vẫn chiếm tỷ trọng lớn nhất là 97,49 %, chứng chỉ quỹ là 1,75% và trái phiếu là 0,76% tính theo giá trị.

Tính thanh khoản của thị trường cũng được cải thiện đáng kể với khối lượng giao dịch trung bình một phiên lên đến 43 triệu chứng khoán, tương ứng với giá trị giao dịch bình quân là 1.636 tỷ đồng. Đặc biệt, thị trường chứng khoán giai đoạn này chứng kiến sự gia tăng mạnh mẽ của dòng vốn đến từ các nhà đầu tư trong nước trong khi giao dịch của nhà đầu tư nước ngoài diễn ra khá cầm chừng. Tỷ trọng giao dịch của nhà đầu tư nước ngoài chỉ chiếm 6,3% khối lượng mua, tương ứng 7,9% giá trị và 6,4% khối lượng bán, tương ứng 7,6% giá trị so với toàn thị trường. Tỷ trọng giao dịch của nhà đầu tư nước ngoài năm nay chỉ bằng khoảng 0,4 lần so với năm 2008.

Khối lượng và giá trị giao dịch năm 2009

Tháng	Khớp lệnh		Thỏa thuận	
	Khối lượng (đv: 1ck)	Giá trị (tỉ đồng)	Khối lượng (đv: 1ck)	Giá trị (tỉ đồng)
11-2009	589.527.410	28.162,435	34.386.391	1.846,186
10-2009	1.620.619.550	81.792,016	67.975.112	3.894,969
09-2009	1.365.131.170	66.198,655	28.612.722	1.652,573
08-2009	1.052.763.080	42.420,705	35.788.372	2.346,695
07-2009	705.398.790	26.775,982	42.091.097	1.650,321
06-2009	1.053.445.480	40.948,809	36.125.360	1.445,723
05-2009	936.205.490	28.557,110	23.652.611	711,667
04-2009	662.642.560	16.583,633	29.849.186	800,395
03-2009	367.209.940	7.487,893	19.890.465	455,626
02-2009	146.673.880	2.947,666	10.244.341	280,670
01-2009	104.916.120	2.583,832	7.684.095	244,327

Nguồn: SGDCK TP.HCM

4. Tình hình niêm yết khả quan

Sự kiện nổi bật nhất về tình hình niêm yết tại SGDCK TP.HCM trong năm 2009 là việc chuyển sàn của các tổ chức đang niêm yết. Thực hiện theo tinh thần công văn số 163/UBCK-PTTT ngày 10/2/2009 của Ủy ban Chứng khoán Nhà nước về việc xử lý các trường hợp không đủ điều kiện niêm yết theo quy định tại Nghị định 14/2007/NĐ-CP, SGDCK TP.HCM đã tiến hành lập danh sách và hoàn tất thủ tục hủy niêm yết đối với 23 công ty có vốn điều lệ nhỏ hơn 80 tỷ đồng để chuyển sang niêm yết trên SGDCK Hà Nội kể từ ngày 28/05/2009. Động thái này nằm trong kế hoạch tái cấu trúc thị trường chứng khoán VN của Bộ Tài chính và Ủy ban Chứng khoán Nhà nước với mục tiêu sàng lọc, phân loại doanh nghiệp niêm yết để phù hợp với tiêu chuẩn của từng thị trường, trong đó SGDCK TP.HCM sẽ trở thành sàn niêm yết các cổ phiếu blue chip với điều kiện niêm yết được quy định cao hơn so với SGDCK Hà Nội.

Việc chuyển sàn này không làm ảnh hưởng đến nguồn cung hàng hóa cho thị trường của SGDCK TP.HCM, trái lại khẳng định rõ hơn chất lượng của hàng hóa niêm yết tại SGDCK TP.HCM. Hơn nữa, trong năm 2009, số lượng công ty chính thức niêm yết trên SGDCK TP.HCM đã tăng lên đáng kể so với năm 2008, làm tăng thêm nguồn cung

hàng hóa chất lượng cao cho thị trường chứng khoán. Tính đến ngày 6/11/2009 đã có 36 công ty lên niêm yết so với cả năm 2008 chỉ có 32 công ty, trong đó cần phải kể đến 3 công ty lớn trong lĩnh vực tài chính là tập đoàn Bảo Việt, Ngân hàng Ngoại thương VN và Ngân hàng Công thương VN với giá trị vốn hóa thị trường chiếm 21,5% của cả thị trường. Trong bối cảnh thị trường chứng khoán nói riêng và tình hình kinh tế của cả nước nói chung vẫn đang đối diện với những khó khăn và thách thức, việc gia tăng số lượng công ty niêm yết như trên thực sự là một thành quả đáng khích lệ của SGDCK TP.HCM từ những nỗ lực xúc tiến và đẩy mạnh hoạt động marketing niêm yết để tạo được nguồn cung hàng dồi dào và phong phú cho thị trường. Trong năm qua, SGDCK TP.HCM đã chủ động tiếp xúc với các công ty đại chúng nhằm giới thiệu thủ tục IPO và niêm yết cổ phiếu công ty đại chúng trên Sở tại các tỉnh thành lớn trong cả nước như TP.HCM, Hà Nội, các tỉnh miền Tây và miền Trung.

Tính đến đầu tháng 11/2009, toàn thị trường có 181 cổ phiếu, 65 trái phiếu (60 trái phiếu đô thị và 5 trái phiếu doanh nghiệp), 4 chứng chỉ quỹ chính thức được niêm yết và giao dịch trên SGDCK TP.HCM. Tổng giá trị niêm yết tính theo mệnh giá của toàn thị trường lên đến 109.871 tỷ đồng, tăng 45,8% so với thời điểm 29/12/2008,

trong đó giá trị cổ phiếu niêm yết là 92.858 tỷ đồng, tăng 62,3% so với thời điểm 29/12/2008. Tỷ trọng giá trị cổ phiếu niêm yết trên SGDCK TP.HCM ngày càng tăng lên, từ 38,4% năm 2007 đến cuối năm 2008 đã chiếm 75,92% và đến 06/11/2009 là 84,5%.

5. Hợp tác quốc tế ngày càng diễn ra sâu rộng

Trong suốt 9 năm hoạt động và phát triển, SGDCK TP.HCM luôn chú trọng và đẩy mạnh hợp tác quốc tế, để từ đó khẳng định vị trí và tầm ảnh hưởng của mình trên phạm vi toàn cầu. Đặc biệt, kể từ khi chuyển đổi mô hình hoạt động từ Trung tâm lên Sở vào tháng 7/2007, SGDCK TP.HCM đã có được một vị thế tương xứng với các Sở giao dịch chứng khoán trên thế giới và mạnh dạn tiến xa hơn trong tiến trình hội nhập với thị trường chứng khoán khu vực và thế giới. Vào ngày 05/10/2009, SGDCK TP.HCM đã chính thức trở thành thành viên đối thoại của Liên đoàn các SGDCK Thế giới (WFE) – một tổ chức có uy tín hiện đang có 53 SGDCK lớn trên thế giới làm thành viên. Trước đó một năm, vào tháng 4/2008, SGDCK TP.HCM cũng chính thức gia nhập Hiệp hội các Sở giao dịch châu Á và châu Đại Dương (AOSEF). Ngoài ra, trong tháng 10 vừa qua, SGDCK TP.HCM đã tiến hành ký kết biên bản ghi nhớ hợp tác (MOU) với 6 Sở GDCK ASEAN trong khuôn khổ Dự án kết nối giao dịch giữa các Sở trong khu vực.

Những sự kiện trên đã đánh dấu sự nỗ lực không ngừng nghỉ của SGDCK TP.HCM trên suốt chặng đường xây dựng và phát triển Sở ngày càng lớn mạnh và từng bước hội nhập sâu rộng và toàn diện vào thị trường tài chính khu vực và quốc tế.

6. Nhận định về hướng phát triển của thị trường chứng khoán và SGDCK TP.HCM trong tương lai

Thị trường chứng khoán đến nay vẫn được xác định là một kênh dẫn vốn hiệu quả và quan trọng cho các hoạt động của nền kinh tế nước ta. Trải qua 9 năm hình thành và phát triển, thị trường chứng khoán VN đã có những bước phát triển đột phá về quy mô giao dịch, quy mô niêm yết và số lượng các thành viên tham gia thị trường. Tuy nhiên, hàng hóa dịch vụ chưa đa dạng, tính chuyên nghiệp chưa cao, thị trường còn thiếu các yếu tố cần thiết để phát triển bền vững. Chính vì thế, thị trường chứng khoán trong tương lai cần được phát triển theo chiều sâu, nâng cao tính thanh khoản và sự bền vững của thị trường; song

song đó, tập trung phát huy nguồn lực trong nước, tạo ra cầu chứng khoán ổn định, bền vững, chuyên nghiệp; để từ đó bảo đảm thị trường chứng khoán có sức đề kháng cao, có khả năng thích ứng nhanh và linh hoạt trước những biến động trong và ngoài nước.

Trên quan điểm, nhận định về định hướng phát triển chung của toàn thị trường chứng khoán VN trong giai đoạn mới, SGDCK TP.HCM tiến hành triển khai một số hoạt động cụ thể trong năm 2010 và trong các năm tiếp theo, bao gồm:

Thứ nhất, phát triển quy mô, nâng cao chất lượng và đa dạng hóa các sản phẩm - dịch vụ cung cấp.

Ngoài việc đảm nhiệm vai trò của một cơ quan giám sát thị trường, SGDCK TP.HCM còn hoạt động với vai trò của một doanh nghiệp cung cấp sản phẩm - dịch vụ cho thị trường. Do đó, SGDCK TP.HCM luôn chú trọng đến công tác phát triển hàng hóa, tạo ra nguồn cung chất lượng cao cho thị trường. Trong năm 2010, SGDCK TP.HCM tiếp tục đẩy mạnh hoạt động tiếp thị tạo hàng, kêu gọi các doanh nghiệp lớn niêm yết trên SGDCK TP.HCM, chủ động liên hệ với tổng công ty và doanh nghiệp nhà nước lớn để tổ chức đấu giá cổ phần qua Sở. Song song với việc tạo nguồn cung hàng hóa cho thị trường chứng khoán cơ sở, SGDCK TP.HCM còn đẩy mạnh việc phát triển hàng hóa dịch vụ mới cho thị trường thông qua việc triển khai đề án chứng khoán phái sinh giao dịch tập trung tại Sở, tổ chức tham quan học hỏi kinh nghiệm thị trường phái sinh tại một số Sở giao dịch chứng khoán trên thế giới; phổ biến kiến thức cho thành viên thị trường về chứng khoán phái sinh. Ngoài ra, trong năm 2010, SGDCK TP.HCM tiếp tục tìm kiếm đối tác triển khai dự án xây dựng bộ chỉ số mới theo nhóm ngành phù hợp với yêu cầu thị trường, tạo cơ sở xây dựng các sản phẩm phái sinh và các quỹ đầu tư dựa trên chỉ số.

Thứ hai, hoàn thiện cơ sở vật chất, hạ tầng công nghệ hiện đại.

SGDCK TP.HCM tiếp tục đẩy mạnh giao dịch trực tuyến cho các công ty chứng khoán thành viên, đồng thời đảm bảo tổ chức giao dịch và vận hành hệ thống giao dịch an toàn, thông suốt, tiến tới triển khai đề án kéo dài thời gian giao dịch sang buổi chiều. Ngoài ra, với mục tiêu xem hạ tầng công nghệ thông tin là bộ phận cho sự phát triển của thị trường, SGDCK TP.HCM đẩy nhanh

tiến độ triển khai dự án mua sắm hệ thống giao dịch mới có tính đồng bộ cao bao gồm hệ thống giao dịch và hệ thống giám sát, lưu ký, đăng ký và thanh toán bù trừ nhằm đảm bảo phục vụ toàn thị trường với quy mô ngày càng mở rộng được nhanh chóng và hiệu quả.

Thứ ba, tăng cường khả năng quản trị rủi ro và phòng chống khủng hoảng.

Nhằm đảm bảo thị trường vận hành được an toàn và suôn sẻ, hạn chế các trường hợp vi phạm giao dịch, trong tương lai, SGDCK TP.HCM sẽ áp dụng các tiêu chuẩn giám sát thị trường theo thông lệ quốc tế; nâng cao năng lực kiểm tra, giám sát tuân thủ quy định của các thành viên, công ty niêm yết thông qua việc xây dựng hệ thống tiêu chí cảnh báo tình hình tài chính của công ty chứng khoán, tiêu chí giám sát quản trị công ty đối với các tổ chức niêm yết, tiêu chí cảnh báo các giao dịch bất thường trên thị trường chứng khoán. Song song đó, SGDCK TP.HCM tiến hành sắp xếp, bổ sung và hoàn thiện cơ sở dữ liệu của Sở và đẩy mạnh thực hiện dự án cơ sở dữ liệu dự phòng tại công viên phần mềm Quang Trung để loại trừ trường hợp bị mất dữ liệu khi có sự cố xảy ra.

Thứ tư, phát triển cơ sở nhà đầu tư và nâng cao khả năng tiếp cận thị trường của SGDCK TP.HCM.

Trong thời gian tới, để nâng cao khả năng tiếp cận thông tin đầu tư cho các nhà đầu tư, SGDCK TP.HCM sẽ tiến hành tổ chức các hội chợ triển lãm đầu tư, các cuộc thi về chứng khoán, road-show, hội thảo trong và ngoài nước, từ đó có thể tuyên truyền và phổ biến các quy định về chứng khoán và thị trường chứng khoán, đặc biệt là các quy định về niêm yết và giao dịch chứng khoán trên SGDCK TP.HCM. Ngoài ra, SGDCK

TP.HCM tiếp tục tổ chức các buổi gặp gỡ giữa nhà đầu tư và công ty niêm yết cùng với các chuyên gia phân tích để thông qua đó, cập nhật thông tin về tình hình tài chính công ty niêm yết một cách nhanh chóng và hiệu quả.

Thứ năm, nâng cao khả năng cạnh tranh, chủ động hội nhập thị trường tài chính quốc tế.

Để góp phần quảng bá hình ảnh của SGDCK TP.HCM trên thị trường thế giới, trong thời gian tới, SGDCK TP.HCM tiếp tục đẩy mạnh hợp tác quốc tế, ký kết MOU với Mông Cổ, Canada và Úc; đồng thời tổ chức tham gia các hội nghị, hội thảo trong khuôn khổ nhóm các Sở ASEAN, AOSEF và các hoạt động của WFE; khảo sát và học tập kinh nghiệm tại Sở GDCK Hàn Quốc, Tokyo, Thâm Quyển, Đài Loan.

Song song đó, SGDCK TP.HCM tiếp tục hợp tác với các SGDCK ASEAN để khẩn trương triển khai Dự án liên kết giao dịch giữa 6 SGDCK ASEAN, từ đó giúp tăng cường các giao dịch xuyên quốc gia ASEAN, tăng cường sự hiện diện và sức cạnh tranh của thị trường vốn khu vực trong nền tài chính thế giới.

Chuyển sang năm 2010, SGDCK TP.HCM tiếp tục nỗ lực phấn đấu để hoàn thành những mục tiêu đặt ra cho chặng đường 10 năm đầu tiên, từ đó làm cơ sở để chinh phục những đỉnh cao mới trong giai đoạn hoạt động tiếp theo. Phương châm xuyên suốt trong các hoạt động của SGDCK TP.HCM là đảm bảo tổ chức vận hành và duy trì thị trường chứng khoán hoạt động thông suốt, an toàn và hiệu quả, gây dựng được lòng tin nơi công chúng đầu tư, tăng thu hút đầu tư giao dịch trên thị trường, từ đó góp phần thu hẹp khoảng cách giữa thị trường chứng khoán VN với thế giới ■

